

การรับรองสิทธิของคนพิการ
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

วิชาญ ทราวยอ่อน
วิทยากรชำนาญการพิเศษ
กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ

บทนำ

ในอดีตสภาพสังคมไทยปฏิบัติและมองคนพิการเป็นกลุ่มคนที่บกพร่องทางร่างกาย สังคมจะต้องให้ความช่วยเหลือหรือเมตตาปราณี การช่วยเหลือคนพิการจึงมีลักษณะสังคมสงเคราะห์ ช่วยเหลือตามกำลังทรัพย์ของผู้ใจบุญ หรือตามยถากรรมแล้วแต่ผู้ให้จะเมตตา เช่นการให้ข้าว น้ำ เครื่องอุปโภคบริโภค หรือให้ที่อยู่อาศัยเป็นครั้งคราวไป หากคนพิการเหล่านั้นไร้บ้าน ไร้ญาติมิตรด้วย ก็จะไม่เป็นที่พักอาศัย หรือสถานสงเคราะห์คอยช่วยเหลือเหมือนปัจจุบัน ในอดีตชีวิตคนพิการที่ไร้บ้าน จะอาศัยศาลาพักริมทาง ที่สาธารณะหรือบริเวณวัด เป็นที่อาศัย และรับความช่วยเหลือจากผู้ใจบุญ หรืออาศัยชั่วคราวในบาตรในการประทังชีวิต และในบางครั้งอาจมีบ้างที่ถูกสังคมที่ไม่เข้าใจแสดงความรังเกียจอันเนื่องมาจากคติความเชื่อดั้งเดิมเรื่องกรรมเก่าที่ว่าผู้พิการนั้นได้กระทำความผิดพลาดมาในอดีตชาติ และเหมาะสมแล้วที่ได้รับการลงโทษให้เป็นคนพิการชดใช้กรรมในชาตินี้ รัฐบาลที่ผ่านมาหากจะช่วยเหลือก็เป็นครั้งคราวตามเหตุการณ์น้ำท่วมหรือภัยแล้ง ไม่มีระบบหรือรูปแบบ ระเบียบ กฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน คนพิการจึงถูกปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียมกับคนทั่วไปเสมอมา นี่เป็นส่วนหนึ่งของภาพสะท้อนให้เห็นถึงชีวิตและความเป็นอยู่ในอดีตของคนพิการในสังคมไทย ที่มีความเป็นอยู่อย่างยากลำบาก และแม้คนพิการบางคนมีจิตใจพร้อมที่จะประกอบสัมมาอาชีพ เช่นคนทั่วไปก็ไม่ได้มีโอกาสจากสังคมเท่าที่ควรจะเป็น

เมื่อสังคมมีความเจริญมากขึ้น ภาครัฐ องค์กรเอกชน ประชาสังคมเริ่มมีความรู้ในเชิงวิทยาศาสตร์ และสังคมโดยมีความรู้และเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับความผิดปกติทางร่างกายหรือความพิการ อันเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ ของความป่วยไข้ หรือพิการมาตั้งแต่กำเนิด รัฐให้ความสำคัญต่อคนพิการโดยมิใช่เพียงเพราะเห็นว่าคนพิการเป็นบุคคลผู้นำสงสาร หรือผู้ประสบปัญหาทุกข์ยากเดือดร้อน แต่เพราะเห็นว่าคนพิการเป็น ผู้ที่มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และเป็นบุคคลที่จำต้องได้รับการปฏิบัติจากรัฐอย่างเสมอภาคเช่นเดียวกับบุคคลทั้งหลายซึ่งมีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญรับรองไว้เป็นหลักประกัน เพราะฉะนั้น ความสำคัญของคนพิการที่รัฐจำต้องให้ความคุ้มครองจึงแปรผันจากแนวคิดแบบความเวทนาปราณี (compassion) มาเป็น ความสำคัญตามแนวคิดแบบสิทธิ (right) (อานนท์ มาเม้า, 2555)

การรับรองสิทธิของคนพิการ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

สิทธิของคนพิการได้รับการรับรองอย่างชัดเจนที่สุดคือการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และต่อมาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ก็เพิ่มสิทธิเข้าไปหลายประการ จนมาถึงปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้รับรองสิทธิคนพิการ และกำหนดหน้าที่ของรัฐไว้ในหมวด 5 ไว้ทั้งโดยตรงและโดยอ้อมหลายมาตรา ผู้ศึกษาจึงนำเสนอขอบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่รองรับคุ้มครองสิทธิคนพิการในแต่ละด้าน ดังนี้คือ

- ด้านศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ในหมวด 1 บททั่วไป มาตรา 4 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง

ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน

- ด้านความเสมอภาค

ในหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา 27 บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคมความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการหรือผู้ด้อยโอกาส ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม...

- ด้านสาธารณสุข

มาตรา 47 บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ

บุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

มาตรา 48 สิทธิของมารดาในช่วงระหว่างก่อนและหลังการคลอดบุตรย่อมได้รับความคุ้มครองและช่วยเหลือตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ และบุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 55 รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง เสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค และส่งเสริมและ สนับสนุนให้มีการพัฒนาภูมิปัญญาด้านแพทย์แผนไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุด

บริการสาธารณสุขตามวรรคหนึ่ง ต้องครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุม และ ป้องกันโรคการรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพด้วย

รัฐต้องพัฒนาการบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 56 รัฐต้องจัดหรือดำเนินการให้มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ของประชาชนอย่างทั่วถึงตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

โครงสร้างหรือโครงข่ายขั้นพื้นฐานของกิจการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานของรัฐอันจำเป็นต่อ การดำรงชีวิตของประชาชนหรือเพื่อความมั่นคงของรัฐ...

- ด้านการศึกษา

หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา สิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย...

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิทธิคนพิการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

แม้จะมีการรับรองสิทธิ และกำหนดหน้าที่ของรัฐของคนพิการไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 แต่ก็มีนักวิชาการ องค์กรเอกชนเกี่ยวกับคนพิการ ได้ออกมาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว ดังนี้

นายมนเทียร บุญตัน ประธานคณะอนุกรรมการกิจการเด็ก คนพิการฯ ได้แสดงความคิดเห็นใน เวทีวิพากษ์หัวข้อเรื่อง “ร่างข้อเสนอแนะต่อร่างรัฐธรรมนูญของเครือข่ายคนพิการ” เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2559 ณ ห้องรับรอง 1-2 อาคารรัฐสภา 2 ว่า สิทธิของคนพิการ หากไม่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญอาจทำให้ สิทธิพื้นฐานต่าง ๆ ที่พึงได้รับอาจถูกลืม ซึ่งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2550 แม้จะมีจุดอ่อนบ้าง แต่ ก็ยังมีความเข้มข้นในเรื่องสิทธิของคนพิการไว้หลายมาตรา จึงเห็นว่าสิทธิขั้นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ที่ บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่าน ๆ มา ที่ถูกตัดออกควรนำกลับมาบัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ 2560 ดังเดิม และมีการพิจารณาเพิ่มเติมสิทธิขั้นพื้นฐานในประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคนพิการให้สามารถเข้าถึงสิทธิต่าง ๆ ได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น (นางสาวสุทธีรา ชมเจริญ, 2559)

ธีรยุทธ สุคนธวิท เลขานุการสภาศูนย์การดำรงชีวิตอิสระของคนพิการประเทศไทย หนึ่งในตัวแทน ผู้ร่วมเดินทางไปรายงานมาตรการในการปฏิบัติตามพันธกรณีภายใต้ซีอาร์พีดี ณ กรุงเจนีวา ประเทศ สวิตเซอร์แลนด์ได้แสดงความคิดเห็นว่า สิทธิที่เห็นเด่นชัดว่าหายไปจากร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ (ปี 2560)

ที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ได้แก่ สิทธิในการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และการสนับสนุนเพื่อการศึกษาที่เท่าเทียม โดยสิทธิเหล่านี้ถูกถ่ายโอนกลายเป็น ‘หน้าที่รัฐ’ สิทธิทั้งหมดจึงถูกปรับเปลี่ยนเป็นหน้าที่ของรัฐ ซึ่งสร้างความกังวลให้แก่กลุ่มคนพิการมากกว่า แม้รัฐธรรมนูญก่อน ๆ ได้กำหนดสิทธิคนพิการไว้ชัดเจน แต่ก็ยังไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างทั่วถึง แล้วหากไม่มีการบัญญัติเรื่องคนพิการ คนพิการจะอ้างเรื่องสิทธิจากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญได้อย่างไร (เว็บไซต์ประชาไท, 2559)

ผู้แทนเครือข่ายคนพิการทุกประเภท ได้เข้ายื่นเอกสาร “ขอสิทธิคนพิการในรัฐธรรมนูญคืนมา” ให้แก่นายมีชัย ฤชุพันธุ์ ประธานคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ พร้อมทั้งขอให้พิจารณาปรับปรุงรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอแนะของเครือข่ายคนพิการที่เกี่ยวกับคนพิการโดยตรง ดังนี้

- ส่งเสริมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนรวมทั้งคนพิการให้เท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติ สอดคล้องกับหลักการตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี ไม่ห้ามบุคคลเข้ารับราชการโดยคำนึงถึงสภาพร่างกาย หรือจิต ของผู้พิการเพียงอย่างเดียวเพราะเป็นการจำกัดสิทธิ

- กำหนดให้รัฐพึงให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่จำเป็นและเหมาะสมแก่ผู้ยากไร้ คนพิการ หรือผู้ด้อยโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม และพึงเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายในคดีอาญา ตามหลักการและบทบัญญัติตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการซึ่งประเทศไทยร่วมเป็นภาคี

- เปลี่ยนฐานความคิดของทุกคนจากมิติ “การสงเคราะห์” ที่เห็นผู้พิการหรือทุพพลภาพ ผู้ยากไร้ ฯลฯ เป็นเพียงผู้รับที่ไม่สามารถสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมได้ เป็นมิติ “การเสริมพลัง” (Empowerment) “จัดสวัสดิการ” (Welfare) และให้ “การคุ้มครองทางสังคม” (Social Protection) เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวให้สามารถพึ่งพาตนเองและมีคุณค่าในสังคม

- กำหนดให้รัฐพึงให้ความช่วยเหลือจัดสวัสดิการ เสริมพลัง และให้การคุ้มครองทางสังคมแก่เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ยากไร้ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลดังกล่าวถูกใช้ความรุนแรงหรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม รวมตลอดทั้งให้การบำบัดฟื้นฟูและเยียวยาผู้ถูกระทำการดังกล่าว

- กำหนดให้การจัดทำบัญชีรายชื่อ ต้องให้สมาชิกของพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วย โดยต้องคำนึงถึงผู้สมัครจากภูมิภาคต่าง ๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง และการมีส่วนร่วมของคนพิการและผู้ด้อยโอกาส เพื่อเป็นการยกระดับของประชาชนซึ่งมีความหลากหลายในกระบวนการทางการเมือง (เครือข่ายคนพิการยื่น ‘มีชัย’ ขอสิทธิคนพิการในรัฐธรรมนูญคืน, 2559)

มีชัย ฤชุพันธุ์ ประธาน คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้อธิบายเชิงหลักการของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไว้ว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ได้ตัดสิทธิของประชาชน แต่ในทางกลับกัน เป็นการเพิ่มสิทธิ โดยเฉพาะในสิทธิประโยชน์ทางด้านสาธารณสุข และระบบบัตรทองไม่เคยถูกระงับไว้ในรัฐธรรมนูญมาก่อน ซึ่งกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กำหนดไว้เพียงว่า ผู้ยากไร้ต้องได้รับการดูแลทางด้านสาธารณสุขอย่างเต็มที่ ทั้งนี้ยังต้องคำนึงถึงความเป็นได้ในการดำเนินการด้วยเช่นกัน

รัฐธรรมนูญฉบับนี้ป้องกันการออกกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนนั้นจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ รัฐธรรมนูญจะบอกว่าการจำกัดสิทธิและเสรีภาพบางอย่างได้เพื่ออะไรบ้าง เช่น การเลือกปฏิบัติเพื่อประโยชน์ให้คนพิการได้รับประโยชน์นั้นสามารถทำได้ ซึ่งคนที่พิการจะต้องได้รับประโยชน์ แต่จะไปจำกัดคนทั่วไปด้วยไม่ได้ ส่วนเรื่องบุคคลรัฐธรรมนูญฉบับนี้เขียนไว้ครบ มีบางคำแตกต่างไปจากเดิม เช่นคำว่าคนพิการ กรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เห็นว่าเป็นแง่ลบ จึงคิดจะเปลี่ยนมาเป็นคำว่าทุพพลภาพที่มีความหมายกว้างกว่า แต่ผู้พิการไม่เอายืนยันที่จะใช้คำเดิมคณะกรรมการก็ไม่ขัดข้อง (มติชนออนไลน์, 2559)

การที่รัฐธรรมนูญรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 บัญญัติหน้าที่ของรัฐขึ้น ก็เพื่อต้องการให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากรัฐอย่างแท้จริง ซึ่งการกำหนดไว้เป็นสิทธิของประชาชนมักจะไม่เกิดขึ้นจริงในทางปฏิบัติ การกำหนดไว้เป็นหน้าที่ของรัฐเป็นบทบัญญัติที่มีสภาพบังคับให้รัฐต้องปฏิบัติไม่เช่นนั้นอาจเป็นเหตุฟ้องร้องให้รัฐปฏิบัติได้ หมวด 5 ว่าด้วยหน้าที่ของรัฐจึงเป็นหลักการสำคัญในรัฐธรรมนูญฉบับนี้

การเปรียบเทียบการบัญญัติสิทธิคนพิการในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

สำหรับการรับรองสิทธิของคนพิการในรัฐธรรมนูญนั้นไม่ได้บัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เป็นครั้งแรก แต่ประเทศไทยเคยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาแล้ว แสดงให้เห็นตามตารางเปรียบเทียบ ดังนี้

ตารางเปรียบเทียบการรับรองสิทธิของคนที่การตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*

ประเด็น	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
ด้านศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน	<p>มาตรา 4 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง</p> <p>มาตรา 5 ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเหล่ากำเนิด เพศ หรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน</p>	<p>มาตรา 4 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง</p> <p>มาตรา 5 ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเหล่ากำเนิด เพศ หรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน</p> <p>มาตรา 40 บุคคลย่อมมีสิทธิในกระบวนกฤษฎีกรรม ดังต่อไปนี้ (6) เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการ</p>	<p>มาตรา 4 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอ</p>

* ที่มา : สรุปจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

ประเด็น	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
ด้านความเสมอภาค	<p>มาตรา 30 บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน</p> <p>ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน</p> <p>การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้</p> <p>มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับ</p>	<p>พิจารณาคล้ายเหมาะสม และย่อมมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในคดีที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงทางเพศ</p> <p>มาตรา 30 บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน</p> <p>ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน</p> <p>การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้</p> <p>มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับ</p>	<p>มาตรา 27 บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน</p> <p>ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน</p> <p>การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้</p> <p>มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับ</p>

ประเด็น	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540</p> <p>บุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550</p> <p>บุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560</p> <p>ใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการหรือผู้ด้อยโอกาส ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม...</p> <p>มาตรา 56 รัฐต้องจัดหรือดำเนินการให้มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึงตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน</p> <p>โครงสร้างหรือโครงข่ายขั้นพื้นฐานของกิจการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานของรัฐ อันจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนหรือเพื่อความมั่นคงของรัฐ</p>
---------	---	---	--

ประเด็น	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
<p>ด้านการศึกษา</p>	<p>มาตรา 43 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย...</p>	<p>มาตรา 49 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น...</p> <p>มาตรา 80 รัฐต้องดำเนินการตามแผนนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่</p>	<p>มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย</p> <p>รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย...</p>

ประเด็น	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
ด้านสาธารณสุข	<p>มาตรา 52 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอ กันในการรับบริการทางสาธารณสุขที่ได้ มาตรฐาน และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการ รักษาพยาบาลจากสถานบริการ สาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>การบริการทางสาธารณสุขของรัฐ ต้องเป็นไปอย่างทั่วถึงและมี ประสิทธิภาพ โดยจะต้องส่งเสริมให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน มีส่วนร่วมด้วยเท่าที่จะกระทำได้ การป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตราย รัฐต้องจัดให้แก่ประชาชนโดยไม่คิด มูลค่าและทันต่อเหตุการณ์ ทั้งนี้ ตามที่ กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพล ภาพและผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มี คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้...</p> <p>มาตรา 51 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอ กันในการรับบริการทางสาธารณสุขที่ เหมาะสมและได้มาตรฐาน และผู้ยากไร้ มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถาน บริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสีย ค่าใช้จ่าย</p> <p>บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการบริการ สาธารณสุขจากรัฐซึ่งต้องเป็นไปอย่าง ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ บุคคลย่อมมี สิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่อ อันตรายจากรัฐอย่างเหมาะสมโดยไม่ เสียค่าใช้จ่ายและทันต่อเหตุการณ์</p> <p>มาตรา 80 รัฐต้องดำเนินการตาม แนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) คุ้มครองและพัฒนาเด็กและ</p>	<p>มาตรา 47 บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับ บริการสาธารณสุขของรัฐ</p> <p>บุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับ บริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสีย ค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการป้องกัน และขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐโดย ไม่เสียค่าใช้จ่าย</p> <p>มาตรา 48 สิทธิของมารดาในช่วง ระหว่างก่อนและหลังคลอดบุตรย่อม ได้รับความคุ้มครองและช่วยเหลือตามที่ กฎหมายบัญญัติ</p> <p>บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีและไม่มี รายได้เพียงพอแก่การยังชีพ และบุคคล ผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือ ที่เหมาะสมจากรัฐตามที่กฎหมาย</p>

ประเด็น	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540</p> <p>มาตรา 82 รัฐจะต้องจัดและส่งเสริมการสาธารณสุข ให้ประชาชนได้รับบริการที่ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550</p> <p>เยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560</p> <p>บัญญัติ"</p> <p>มาตรา 55 รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง เสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค และส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาภูมิปัญญาด้านแพทยแผนไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุด</p> <p>บริการสาธารณสุขตามวรรคหนึ่ง ต้องครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุม และป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพด้วย</p> <p>รัฐต้องพัฒนาการบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง</p>
---------	---	--	--

ประเด็น	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
<p>ปริมาณความสะดวกรวดเร็วสำหรับผู้พิการ</p>	<p>มาตรา 55 บุคคลซึ่งพิการ หรือทุพพลภาพ มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>มาตรา 80 รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิง และชาย</p> <p>ส่งเสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัว และความเข้มแข็งของชุมชน</p> <p>รัฐต้องสงเคราะห์ อนุเคราะห์ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้ด้อยโอกาส ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และพึ่งตนเองได้</p>	<p>มาตรา 54 บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพ มีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ</p> <p>บุคคลวิกลจริตย่อมได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ</p> <p>มาตรา 80 (1) คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้</p>	<p>มาตรา 71 วรรค 3 รัฐพึงให้ความช่วยเหลือแก่ เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาสให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลดังกล่าวถูกใช้ความรุนแรงหรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม รวมตลอดทั้งให้การบำบัดฟื้นฟูและเยียวยาผู้ถูกกระทำ การดังกล่าวในการจัดสรรงบประมาณ รัฐพึงคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการที่แตกต่างกันของเพศ วัย และสภาพของบุคคล ทั้งนี้ เพื่อความเป็นธรรม</p>

ประเด็น การพิจารณากฎหมายเกี่ยวกับคน พิการ	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
	<p>มาตรา 190 การพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่ามีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก สตรี และคนชรา หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ หากสภาผู้แทนราษฎรมิได้พิจารณาโดยกรรมาธิการเต็มสภา ให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการการวินิจฉัยประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนเกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการพิจารณาทั้งหมด</p>	<p>มาตรา 152 การพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่ามีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ หากสภาผู้แทนราษฎรมิได้พิจารณาโดยกรรมาธิการเต็มสภา ให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการการวินิจฉัยประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนเกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการพิจารณาทั้งหมด ทั้งนี้ โดยมีสัดส่วนหญิงและชายที่ใกล้เคียงกัน</p>	<p>มาตรา 128 วรรค 2 ในข้อบังคับตามวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการตั้งกรรมการพิจารณาเพื่อพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่ามีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือคนพิการหรือทุพพลภาพ ต้องกำหนดให้บุคคลประเภทดังกล่าวหรือผู้แทนองค์การเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้นโดยตรง ร่วมเป็นกรรมการพิจารณาด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการพิจารณาทั้งหมด และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติที่ผู้สมิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอ ต้องกำหนดให้ผู้แทนของผู้สมิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอ ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวร่วมเป็นกรรมการพิจารณาด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการพิจารณาทั้งหมด</p>

การรับรองสิทธิของคนพิการตามกฎหมายระหว่างประเทศ

การตระหนักถึงคนพิการในมุมมองเชิงสิทธินำไปสู่การรับรองและบัญญัติมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการอย่างมีนัยสำคัญไว้ในหลายฉบับ การคุ้มครองและส่งเสริมคนพิการของประเทศไทยสอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติที่ประเทศไทยได้ลงนามรับรองหรือภาคยานุวัตรแล้ว ดังนี้

1. กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม
2. กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง
3. กติการะหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ
4. กติการะหว่างประเทศว่าด้วยการเลือกปฏิบัติต่อสตรี
5. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก
6. กติการะหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านการทรมานและการกระทำอันโหดร้าย

ต่อมาประเทศไทยได้ให้สัตยาบันใน “อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ” (Convention on the Rights of Persons with Disabilities : CRPD) ของสหประชาชาติ (United Nation) เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ.2551 และมีผลใช้บังคับเมื่อ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2551 ซึ่ง ข้อ 2 ของ “อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ” ได้นิยามคำว่า “การเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความพิการ” หมายถึง ความแตกต่าง การกีดกัน หรือการจำกัดบนพื้นฐานของความพิการซึ่งมีความมุ่งประสงค์หรือส่งผลให้เป็นการเสื่อมเสียหรือทำให้ไร้ผล ซึ่งการยอมรับ การอุปโภคหรือการใช้สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานทั้งปวงบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่นในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ความเป็นพลเมืองหรือด้านอื่น รวมถึงการเลือกปฏิบัติในทุกรูปแบบ

โดยมีหลักการสำคัญที่บัญญัติในอนุสัญญานี้ คือ

(1) การเคารพในศักดิ์ศรีของตนเอง การอยู่ได้ด้วยตนเอง ตลอดจน เสรีภาพในการตัดสินใจเลือกด้วยตนเอง และความเป็นอิสระของบุคคล

(2) การไม่เลือกปฏิบัติ

(3) การมีส่วนร่วม และการอยู่ในสังคม

(4) การเคารพในความแตกต่าง และการยอมรับคนพิการว่าเป็นส่วนหนึ่งของความ

หลากหลายของมนุษย์และมนุษยชาติ

(5) ความเท่าเทียมกันในโอกาส

(6) การเข้าถึง

(7) ความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง

(8) การเคารพความสามารถในการพัฒนาของเด็กพิการ และการเคารพในสิทธิของ เด็กพิการ

ที่จะรักษาอัตลักษณ์ของตน

สิทธิของคนพิการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ (CRPD)

- สิทธิความเท่าเทียมและการไม่เลือกปฏิบัติ
- สิทธิการมีชีวิต เสรีภาพ และความมั่นคงของบุคคล
- สิทธิได้รับการยอมรับว่ามีความสามารถตามกฎหมายบนพื้นฐานอันเท่าเทียมกัน
- เสรีภาพจากการถูกทรมาน
- เสรีภาพจากการถูกแสวงหาประโยชน์ การใช้ความรุนแรงและการล่วงละเมิด
- สิทธิที่จะได้รับการเคารพต่อศักดิ์ศรี ทางร่างกายและจิตใจ
- เสรีภาพในการย้ายถิ่นฐานและการถือสัญชาติ
- สิทธิในการอาศัยอยู่ในชุมชน
- เสรีภาพในการแสดงออกและแสดงความคิดเห็น
- สิทธิการเคารพการเป็นส่วนตัว
- สิทธิการเคารพในการสร้างครอบครัว และสถาบันครอบครัว
- สิทธิด้านสุขภาพ
- สิทธิทางการศึกษา
- สิทธิด้านการทำงาน
- สิทธิสำหรับมาตรฐานความเป็นอยู่ที่เพียงพอ
- สิทธิการมีส่วนร่วมทางการเมืองและเรื่องสาธารณะ
- สิทธิการมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรม นันทนาการการพักผ่อนคลายยามว่างและกีฬา

บทบาทของรัฐภาคี

ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญา CRPD โดยการให้สัตยาบัน เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2551 ซึ่งมีผลบังคับใช้ให้ประเทศไทยต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในอนุสัญญาตั้งแต่วันที่ 28 สิงหาคม 2551 เป็นต้นไป การเป็นรัฐภาคีมีนัยว่ารัฐบาลประเทศนั้นตระหนักกว่ามีการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการมิได้ จะต้องเคารพคุ้มครองและสิทธิที่พึงมีแก่คนพิการเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป นอกจากนี้จะต้องมีการปฏิบัติดังนี้

1. รัฐภาคีจะต้องกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบหลัก (Focal Point) เพื่อเป็นกลไกประสานงานภาครัฐดูแลประเด็นที่สนับสนุนการดำเนินงาน ในภาคส่วนต่าง ๆ และประเทศไทยได้กำหนดให้กระทรวงการพัฒนาและความมั่นคงของมนุษย์เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักตามอนุสัญญานี้
2. รัฐภาคีจะต้องจัดตั้งโครงสร้างภายใน เพื่อส่งเสริมพิทักษ์และติดตามการปฏิบัติตามอนุสัญญานี้ เช่น ตั้งคณะกรรมการที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับอนุสัญญา โดยมีองค์ประกอบที่มาจากทุกภาคส่วน
3. รัฐภาคีจะต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมโดยเฉพาะคนพิการ และองค์กรของคนพิการให้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการติดตามการดำเนินงาน

4. รัฐภาคีจะต้องมีการจัดทำรายงานเกี่ยวกับมาตรการในการปฏิบัติตามพันธกรณีภายใต้อนุสัญญา ภายในเวลา 2 ปี หลังจากอนุสัญญามีผลบังคับใช้ และหลังจากนั้นต้องส่งฉบับต่อ ๆ ไป อย่างน้อยทุก ๆ 4 ปี หรือเมื่อคณะกรรมการร้องขอ

บทสรุปและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

คนทุกคนล้วนเกิดมาเท่าเทียมกันทางด้านศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ แต่มิใช่ว่าคนเราทุกคนจะเกิด มามีประสิทธิภาพและความสามารถทางร่างกาย จิตใจ สมอง และสติปัญญาที่เท่าเทียมกัน ความแตกต่าง เหล่านี้ย่อมเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุด้วยกัน คนพิการไม่ว่าจะเป็นความพิการทางกายภาพ ความพิการ ทางด้านจิตเวช ความพิการทางด้านสมองและสติปัญญา ความพิการที่เกิดจากอาการเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุ คนพิการเหล่านี้ย่อมมีสิทธิที่จะดำรงชีวิตอยู่อย่างมีมาตรฐานตามสมควร ทั้งโอกาสแห่งความเจริญก้าวหน้าใน ชีวิตก็ย่อมได้รับความเสมอภาคสำหรับคนพิการเช่นกัน หากรัฐบาลฟื้นฟูพัฒนาส่งเสริมคนพิการอย่างถูกต้อง คนพิการเหล่านี้จะไม่เป็นภาระของรัฐ แต่จะกลายเป็นกำลังแรงงานที่สำคัญในการร่วมกันพัฒนาประเทศ

เพราะฉะนั้นผู้ศึกษาเห็นว่าสิทธิคนพิการเมื่อได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว ภาครัฐควรกำหนดกฎหมายระดับรองที่มีรายละเอียดในการปฏิบัติแต่ละเรื่องอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อนำไปสู่การ ปฏิบัติได้จริงของเจ้าหน้าที่ให้ชัดเจน ฝ่ายเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ตามกฎหมายก็ต้องดำเนินการตามกฎหมายอย่าง เคร่งครัดในการปฏิบัติหน้าที่ให้สิทธิที่รับรองไว้ตามรัฐธรรมนูญมีความศักดิ์สิทธิ์ และเกิดผลทางปฏิบัติจริง ตัวอย่าง เช่น เรื่องการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะสำหรับคนพิการ ที่กฎหมายกำหนดไว้ใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และเรื่องการรับคนพิการเข้าทำงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ทั้งสองเรื่องดังกล่าว แม้หน่วยงานภาครัฐเองก็ยังปฏิบัติตามกฎหมายได้ไม่ครบถ้วน ในการสร้าง สิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะสำหรับคนพิการ และการรับคนพิการเข้าทำงานตามกฎหมายกำหนด ในส่วน ภาคเอกชน การรับคนพิการเข้าทำงานตามสัดส่วนที่กฎหมายกำหนด ก็ยังมีเอกชนบางส่วนหลีกเลี่ยงที่จะ ปฏิบัติตามกฎหมาย เป็นต้น เพราะฉะนั้นการสร้างจิตสำนึกโดยคำนึงอยู่เสมอว่าความสำคัญของคนพิการที่รัฐ จำต้องให้ความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนั้น ไม่ใช่แนวคิดแบบความเวทนาปราณี (compassion) เหมือนใน อดีต แต่รัฐต้องปฏิบัติให้ความคุ้มครองคนพิการตามแนวคิดแบบสิทธิ (right) และยิ่งไปกว่านั้นรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ฉบับนี้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐที่จำต้องปฏิบัติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จึงได้ชื่อว่าเป็นรัฐธรรมนูญฯ ที่ได้สร้าง นวัตกรรมใหม่โดยการกำหนดหน้าที่ของรัฐ ขึ้นมาในหมวดที่ 5 ซึ่งการนำสิทธิบางประการในรัฐธรรมนูญฉบับ ก่อนมาเป็นหน้าที่รัฐ ส่งผลให้รัฐต้องปฏิบัติแม้ไม่มีประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสียมาเรียกร้องสิทธิ เพราะ เป็นหน้าที่ที่รัฐจะต้องพึงปฏิบัติ หากรัฐไม่ปฏิบัติอาจเข้าข่ายละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ได้ ส่งผลให้เชื่อได้ว่าสิทธิ ต่าง ๆ ของประชาชนจะได้รับการคุ้มครองมากขึ้นด้วย

บรรณานุกรม

- กุลพล พลวัล. (ม.ป.ป.). การห้ามเลือกปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ. สืบค้น 21 สิงหาคม 2560 จาก www.stat.go.th/บทความลงเว็บ/บทความที่%201.htm
- เครือข่ายคนพิการยื่น 'มีชัย' ขอลิทธิคนพิการในรัฐธรรมนูญคืน. (2559). สืบค้น 22 สิงหาคม 2560 จาก <https://prachatai.com/journal/2016/02/63991>
- เจริญ ภักดีธนากุล. (27 พฤษภาคม 2553). การบรรยายพิเศษ เรื่อง “การจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ : กฎหมายและวิธีปฏิบัติเพื่อความเป็นธรรมในสังคม”. สืบค้น 21 สิงหาคม 2560 จาก <http://dep.go.th/law/file/document1.doc>
- ทรงวุฒิ เคนศิริ. (2555). ตอนที่ 6 สิทธิของ ‘คนพิการ’ ตามกฎหมายระหว่างประเทศ. สืบค้น 23 สิงหาคม 2560 <https://www.l3nr.org/posts/519407>
- นั้ทพร ไกรฤกษ์. (2559). รายงาน: ไร้สิทธิคนพิการใน 'ร่างรธน.มีชัย' ยกให้รัฐมีหน้าที่ 'สงเคราะห์'. สืบค้น 22 สิงหาคม 2560 จาก <https://prachatai.com/journal/2016/04/65469>
- ประดิษฐ์ เจริญไทยทวี. (ม.ป.ป.) กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สิทธิของคนพิการ. สืบค้น 21 สิงหาคม 2560 จาก <http://www.nhrc.or.th/getattachment/5a7f61db-a137-4230-9966-c72d09def8a1/.aspx>
- พิทักษ์ เกิดหอม. (ม.ป.ป.). เรื่องสิทธิมนุษยชน : ความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติ. สืบค้น 21 สิงหาคม 2560 จาก http://www.prd.go.th/download/article/article_20140723112518.pdf
- มีชัย ฤชุพันธุ์ ไช 3 ปมใหญ่ สิทธิ-เสรีภาพอำนาจ ในร่างรัฐธรรมนูญ. (28 กรกฎาคม 2559).
มติชนออนไลน์.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2548” (11 กรกฎาคม 2558).
ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 122 ตอนที่ 55
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550” (24 สิงหาคม 2550). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 124
ตอนที่ 47 ก
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560” (6 เมษายน 2560). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 134
ตอนที่ 40 ก
- สรุปแนวทางการจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ. (ม.ป.ป.) สืบค้น 21 สิงหาคม 2560
จาก www.kknontat.com/wp-content/uploads/2012/01/แนวทางการเลือกปฏิบัติ.doc
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). เปรียบเทียบรัฐธรรมนูญ ปี 2540-2550 และรัฐธรรมนูญ
ปี 2560. สำนักการพิมพ์: กรุงเทพฯ
- สุทธิดา ชมเจริญ. (2559). สรุปผลการสัมมนาเรื่อง “เสียงสะท้อนของคนพิการไทยต่อร่างรัฐธรรมนูญ”.
สืบค้น 22 สิงหาคม 2560 จาก <http://click.senate.go.th/?p=16647>

อานนท์ มาเม้า. (2553). การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อ “คนไม่พิการ”. สืบค้น 21 สิงหาคม 2560 จาก <http://public-law.net/publaw/view.aspx?id=1800>